

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Α΄ Λυκείου

Τίτλος:

«Chat...άροντας λογοτεχνικά και διαδικτυακά»

Συγγραφή: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΚΟΥΦΑΣ

Εφαρμογή: ΣΤΑΘΗΣ ΛΕΟΥΤΣΑΚΟΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Θεσσαλονίκη 2015

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας: Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Chat...άροντας λογοτεχνικά και διαδικτυακά

Εφαρμογή σεναρίου

Στάθης Λεουτσάκος

Δημιουργία σεναρίου

Κωνσταντίνος Γκούφας

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Α΄ Λυκείου

Σχολική μονάδα

1^ο Πρότυπο Πειραματικό Γενικό Λύκειο Αθηνών - Γεννάδειο

Χρονολογία

Από 09-02-2015 έως 01-04-2015

Διδακτική/θεματική ενότητα

2^η ενότητα: «Προφορικός και Γραπτός Λόγος: 1. Επισημαίνω τα στοιχεία της ομιλίας»

2^η ενότητα: «Διάλογος»

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

I. Φιλολογικής ζώνης

Νεοελληνική Γλώσσα

Νεοελληνική Λογοτεχνία

Χρονική διάρκεια

10 ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής

II. Εικονικός χώρος: facebook, ιστοεξερεύνηση, Ιστολόγιο ([Ιστορίες Μπονζάι](#))

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Οι μαθητές ήταν ήδη εξοικειωμένοι με ομαδοσυνεργατικές μορφές διδασκαλίας καθώς και με τη χρήση λογισμικών επεξεργασίας κειμένου και παρουσίασης. Αξιοποιήθηκε, επίσης, και η εμπειρία τους στη διαδικτυακή επικοινωνία από τη χρήση του facebook. Η τελική τους εργασία αναρτήθηκε, στο τέλος, στον ιστότοπο της τάξης τους στο 365.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Κωνσταντίνος Γκούφας, Chat...άροντας λογοτεχνικά και διαδικτυακά, Νεοελληνική Γλώσσα Α΄ Λυκείου, 2013.

Το σενάριο αντλεί

Το συγκεκριμένο σενάριο άντλησε στοιχεία ως προς τις γνώσεις για τη γλώσσα, τους γραμματισμούς και το φύλλο εργασίας για τη δημιουργία παρουσίασης από το σενάριο: Δημήτρης Κουτσογιάννης, Περιγραφή και μικρή αγγελία: Η μικρή αγγελία ως κειμενικό είδος και η περιγραφή ως μέρος της μικρής αγγελίας, Νεοελληνική Γλώσσα Α΄ Λυκείου, 2012.

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός του σεναρίου είναι να διερευνήσουν και να αποκωδικοποιήσουν οι μαθητές τα χαρακτηριστικά του κειμενικού είδους του διαλόγου με την υποβοήθηση των ΤΠΕ και την εμπλοκή τους σε συνεργατικές πρακτικές. Επιχειρήθηκε να μελετήσουν ποικίλες πτυχές του διαλόγου (αφηγηματικός, θεατρικός, διαδικτυακός) μέσα από διάφορα μέσα που αυτός εμφανίζεται (λογοτεχνικά βιβλία, τηλεοπτικές εκπομπές, διαδικτυακά περιβάλλοντα επικοινωνίας). Επιπλέον, οι μαθητές παρατηρώντας τη λειτουργία του διαλόγου μέσα από πραγματικές περιστάσεις επικοινωνίας και κάθε λογής κείμενα (προφορικά και γραπτά, έντυπα και ηλεκτρονικά) κατέγραψαν τις επισημάνσεις τους για τα χαρακτηριστικά και τα είδη του διαλόγου, τις προϋποθέσεις ενός επιτυχημένου διαλόγου και τη μορφωτική και κοινωνική του αξία. Απέκτησαν έτσι δεξιότητες κριτικού και ψηφιακού γραμματισμού, παρατηρώντας νέες μορφές κειμενικότητας οι οποίες προσιδιάζουν στις καθημερινές τους πρακτικές γραμματισμού (χρήση facebook, πολυτροπικότητα της επικοινωνίας των ηλεκτρονικών μέσων). Συνέκριναν τις νέες μορφές κειμενικότητας με τις παραδοσιακές ως προς τον ρόλο της στίξης, του ευθέος και πλαγίου λόγου και της συλλειτουργίας πολλών τρόπων και μέσων επικοινωνίας.

Τα αποτελέσματα της διερεύνησής τους παρουσιάστηκαν στην τάξη τους με τη βοήθεια βιντεοπροβολέα και η παρουσίασή τους αξιολογήθηκε από τους συμμαθητές τους, με βάση μια ρουμπρίκα αξιολόγησης στη δημιουργία της οποίας συμμετείχαν όλες οι ομάδες. Ανέπτυξαν πέρα από τον γραπτό λόγο, στον οποίο εστιάζει συνήθως η σχολική πρακτική, κυρίως τον προφορικό τους λόγο και μελέτησαν πιο ουσιαστικά τον τρόπο που δημιουργούνται οι παρουσιάσεις και τη σκοπιμότητά τους. Στο τέλος, οι παρουσιάσεις και οι δοκιμές παραγωγής διαλόγου που έκαναν αναρτήθηκαν στην ιστοσελίδα της τάξης τους με αξιολογική σειρά. Στο αρχικό σενάριο υπήρξε η πρόβλεψη για δραματοποίηση και βιντεοσκόπηση από την κάθε ομάδα ενός δικού της

λογοτεχνικού διαλόγου, η οποία για πρακτικούς λόγους δεν ήταν εφικτό να υλοποιηθεί.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η θεωρητική βάση του σεναρίου στηρίζεται στις σύγχρονες κοινωνικογνωστικές θεωρίες, οι οποίες δίνουν έμφαση στη δημιουργία της μαθητικής γνώσης μέσα από ομαδοσυνεργατικές πρακτικές. Σκοπός τους είναι ο μαθητής να αναστοχάζεται για τον τρόπο που μαθαίνει, κατανοώντας έτσι πληρέστερα τις γνώσεις και συγκρατώντας τες για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα στη μνήμη του (Μαριδάκη – Κασσωτάκη 2011: 232, 233, 549). Οι μαθητές δεν λειτουργούν ατομοκεντρικά αλλά χωρίζονται σε ομάδες, κατά προτίμηση τετραμελείς, αναλαμβάνουν ρόλους με σκοπό να διεκπεραιώσουν ορισμένες δραστηριότητες. Ο δάσκαλος καθοδηγεί, εμπνυχώνει, στηρίζει την προσπάθεια των μαθητών να κατακτήσουν τη γνώση και προωθεί το φιλερευνητικό τους πνεύμα (Ματσαγγούρας 2004: 527-535). Η Τεχνολογικά Διαμεσολαβημένη Επικοινωνία και η χρήση του διαδικτύου, όταν γίνεται οργανωμένα (μέθοδο ιστοεξερεύνησης), αυξάνει τους σημειωτικούς και μαθησιακούς πόρους, συνιστά μια βασική πηγή κοινωνικής γνώσης, συνδέει τη μάθηση με καθημερινούς τρόπους επικοινωνίας (πολυτροπική επικοινωνία) και σύγχρονες πρακτικές γραμματισμού. Ειδικότερα, ο Η/Υ με τα μέσα που διαθέτει προσφέρεται για συνεργατική παραγωγή και επεξεργασία λόγου, για δημοσίευση κειμένων και τον σχολιασμό τους. Οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να τροποποιούν συνεχώς τα κείμενά τους, καλλιεργώντας τόσο τη γλωσσική όσο και την επικοινωνιακή τους ικανότητα μέσα από κοινωνιοκεντρικές διαδικασίες (Μιχάλης 2007). Οι μετέχοντες, μαθητές και δάσκαλοι, γίνονται συνδημιουργοί της γνώσης και συνεργάτες στην κριτική δημιουργία κειμενικών και κοινωνικών κόσμων (Milton 2013·Asselin & Moayeri 2011). Συνειδητοποιούν ότι η σύγχρονη κειμενική πραγματικότητα είναι

υβριδική, καθώς συνδυάζει στοιχεία εικόνας, ήχου, προφορικής και γραπτής επικοινωνίας (Κουτσογιάννης 2010).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές:

- εξοικειώνονται με την έννοια και τον ρόλο του διαλόγου στην καθημερινότητά τους (σχολικό και κοινωνικό περιβάλλον).
- αξιολογούν τις αρετές και τα προβλήματα του διαλόγου μέσα από πραγματικές περιστάσεις επικοινωνίας.
- κατανοούν τη χρησιμότητα του διαλόγου σε μορφωτικό και κοινωνικό επίπεδο.
- μαθαίνουν να συνεργάζονται και να επικοινωνούν, εφαρμόζοντας τις προϋποθέσεις αποτελεσματικής λειτουργίας του διαλόγου στην ομάδα τους.
- παρουσιάζουν και στηρίζουν προφορικά τα κείμενά τους μέσα από τη χρήση των τεχνολογικών μέσων.
- αξιολογούν τις παρουσιάσεις τους με κριτήρια που έχουν θέσει οι ίδιοι.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι στόχοι του σεναρίου, δεν επικεντρώθηκαν μόνο στο περιεχόμενο και στη χρησιμότητα του διαλόγου, αλλά και στη γλωσσική του κατασκευή.

Πιο συγκεκριμένα, επιδιώχθηκε από τους μαθητές:

- να κατακτήσουν τα μορφικά χαρακτηριστικά του διαλόγου ως κειμενικό είδος και τις ποικίλες εκδοχές του (λογοτεχνικός, θεατρικός, διαδικτυακός).
- να κατανοήσουν τους περιορισμούς του χώρου και του χρόνου που οργανώνεται ο διάλογος και τα γλωσσικά χαρακτηριστικά του (στίξη, ευθύς ή πλάγιος λόγος, οδηγίες, emoticons).

- να κατανοήσουν τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να παρουσιάζεται και να στηρίζεται μια παρουσίαση μπροστά σε ακροατήριο και τις διαφοροποιήσεις που συντελούνται με το πέρασμα από τον γραπτό στον προφορικό λόγο·
- να δημοσιεύσουν τις εργασίες τους στον ιστότοπο της τάξης τους·
- να διασκευάζουν ένα αφηγηματικό σε θεατρικό ή διαδικτυακό κείμενο.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές, επιδιώκεται:

- να εξοικειωθούν με πρακτικές ψηφιακού γραμματισμού (για ανάγνωση, γράψιμο και επικοινωνία) με σκοπό να κατακτήσουν τη γνώση, μεταφέροντας αντίστοιχες πρακτικές που χρησιμοποιούν και στην καθημερινότητά τους·
- να συνειδητοποιήσουν τη ρευστότητα, τον υβριδικό χαρακτήρα των ηλεκτρονικών κειμένων·
- να εξασκηθούν στη συνεργατική παραγωγή λόγου·
- να αποκωδικοποιούν και να ερμηνεύουν τα πολυτροπικά κείμενα και τα μηνύματά τους·
- να αξιολογούν τις πληροφορίες που δέχονται με βάση κριτήρια που έχουν διαμορφώσει οι ίδιοι και να επιχειρηματολογούν (κριτικός γραμματισμός).

Διδακτικές πρακτικές

Προκειμένου οι μαθητές να κατακτήσουν τους παραπάνω στόχους εμπλέκονται σε διδακτικές πρακτικές μέσα από τις οποίες:

- διερευνούν και οικοδομούν σταδιακά τη γνώση με επαγωγικό τρόπο·
- συνεργάζονται και επικοινωνούν παράγοντας κοινό λόγο·
- αποκτούν δεξιότητες κριτικού ελέγχου της πληροφορίας·
- δημιουργούν πολυτροπικά και υβριδικά κείμενα·
- επιλέγουν την κατάλληλη γλωσσική ποικιλία και ύφος για να εκφράσουν αντίστοιχες επικοινωνιακές περιστάσεις ·

- εξοικειώνονται με ηλεκτρονικά περιβάλλοντα γραφής και επικοινωνίας, μεταφέροντας αντίστοιχες πρακτικές της καθημερινής τους ζωής.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφετηρία αποτέλεσε το σχετικό κεφάλαιο για τον Διάλογο στο σχολικό εγχειρίδιο (Έκφραση-Έκθεση, Α΄ τεύχος, σ. 110-119). Η πρακτική αξία του διαλόγου αποτέλεσε το έναυσμα για την κινητοποίηση των μαθητών μέσω του σεναρίου. Ο σχολικός διάλογος για την επίλυση καθημερινών προβλημάτων και την επικοινωνία μεταξύ δασκάλων και μαθητών αλλά και ο εξωσχολικός διάλογος (τηλεοπτικός, πολιτικός, επιστημονικός, διαδικτυακός) στάθηκαν η αφορμή για την οργάνωση των δραστηριοτήτων με απώτερο σκοπό οι μαθητές να μπορέσουν να διαλέγονται αποτελεσματικά σε πραγματικές συνθήκες επικοινωνίας.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Σύμφωνα με αυτά που ισχύουν στο [Νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών](#) (2011-2012) για την Έκφραση-Έκθεση Α΄ Λυκείου σε γλωσσικό και αξιακό επίπεδο επιδιώκονται τα ακόλουθα:

- η κειμενική ποικιλότητα ως χαρακτηριστικό των γλωσσών σε άμεση συνάρτηση με την ποικιλότητα και τη δυναμική των κοινωνικών πρακτικών και των κοινοτήτων, όπου ανήκουν και κατανοούνται τα κείμενα·
- η απόκτηση δεξιοτήτων ψηφιακού γραμματισμού, απαραίτητων για τη χρήση τους ως εκπαιδευτικών μέσων και μέσω προσωπικής έκφρασης και επικοινωνίας·
- ο δημοκρατικός χειρισμός του λόγου με σεβασμό προς τις απόψεις των άλλων·
- να εκτιμήσουν οι μαθητές την αξία του διαλόγου και να ασκηθούν στο είδος αυτό του λόγου (βασικού στοιχείου του δημοκρατικού πολιτεύματος), καθώς και στην

κριτική αντιμετώπιση των διαφόρων απόψεων·

- να επισημάνουν τις προϋποθέσεις για έναν επιτυχημένο διάλογο, ώστε να ανταποκρίνονται επαρκώς στις απαιτήσεις μίας συζήτησης.

Σύμφωνα με τα ισχύοντα στο [Νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών \(2011-2012\) για τα Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου](#), επιδιώκεται:

- η σύγκριση του θεατρικού λόγου με τον αφηγηματικό και η κατανόηση των ομοιοτήτων και των διαφορών τους, στοιχεία που αποτελούν βασικά χαρακτηριστικά της λογοτεχνικής εκπαίδευσης.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι ΤΠΕ υποβοηθούν τη μαθησιακή διαδικασία καθώς λειτουργούν τόσο ως μέσα διερεύνησης και ανακάλυψης της γνώσης όσο και μέσα πρακτικής γραμματισμού (για ανάγνωση, γράψιμο και επικοινωνία). Η χρήση τους ως μέσων πρακτικής γραμματισμού αναδεικνύει την ιδιαιτερότητά τους κατά την επεξεργασία, παραγωγή και πρόσληψη λόγου μέσα από τα χαρακτηριστικά που αυτές προσφέρουν στον μαθητή (πολυτροπικά-πολυμεσικά κείμενα, διαδικτυακές πηγές), ενώ εξοικειώνονται με τον δυναμικό χαρακτήρα της γραφής (Κουτσογιάννης 1998).

Κείμενα

Επιχειρήθηκε, στην πρώτη φάση του σεναρίου, να αξιοποιηθούν κείμενα της άμεσης επικαιρότητας ώστε να κινητοποιηθεί περισσότερο το ενδιαφέρον των μαθητών. Τα κείμενα που χρησιμοποιήθηκαν ήταν τα εξής:

- ένας κατασκευασμένος διάλογος μεταξύ δύο μαθητών που σχολιάζει μια συζήτηση στο δεκαπενταμελές συμβούλιο του σχολείου·
- μια επιστολή ενός μαθητή προς τους συμμαθητές του σε σχέση με τη συζήτηση που έγινε στο δεκαπενταμελές συμβούλιο του σχολείου·
- πληροφορίες για την έννοια του διαλόγου, τα εξωγλωσσικά και τα παραγλωσσικά στοιχεία από την Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα·
- παραδείγματα οπτικοποίησης πληροφοριών (εννοιολογικός χάρτης και

σχεδιάγραμμα).

- εικόνες και βίντεο για τον διάλογο και το συννεφόλεξο που δημιούργησαν οι μαθητές για την έννοια του διαλόγου.

Τα κείμενα αυτά προβλήθηκαν υπό μορφή παρουσίασης στην τάξη με βιντεοπροβολέα για να γίνουν αντικείμενο συζήτησης και επεξεργασίας στην Ολομέλεια: <https://drive.google.com/file/d/0BxoOPnfCGRKmcEINSFB3NVg4NT0/view?usp=sharing> (βλέπε την Παρουσίαση)

Στη δεύτερη φάση, αξιοποιήθηκαν τα εξής κείμενα:

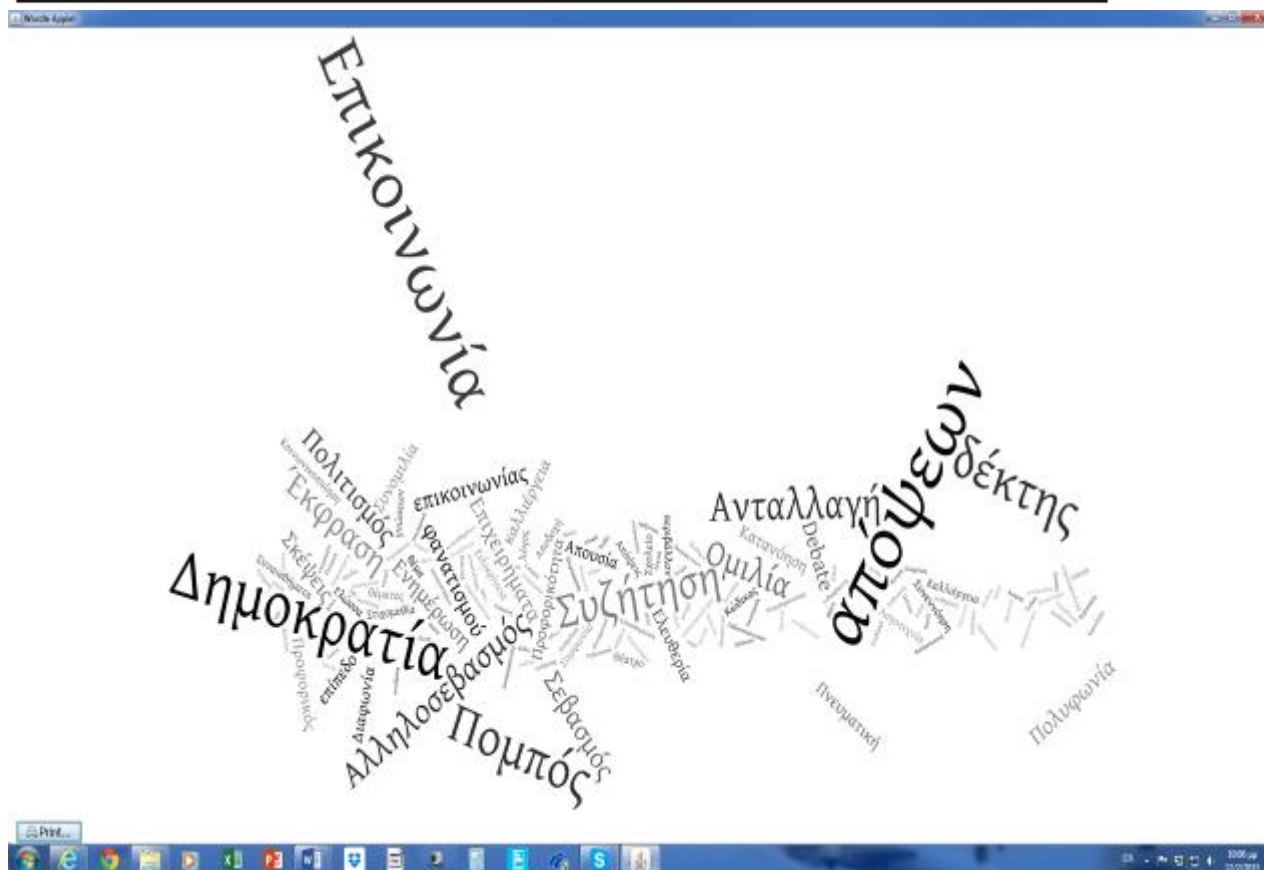
- Κώστας Δεσποινιάδης, [Το σπουργίτι](#)
- Άντον Τσέχοφ, [Οι τρεις αδελφές](#)

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1^η φάση του σεναρίου (στην ολομέλεια): συλλογή υλικού για τον διάλογο και καταγραφή σημειώσεων για τη δημιουργία πολυτροπικής παρουσίασης (4 διδακτικές ώρες στην τάξη με προτζέκτορα): Η διαδικασία ξεκίνησε στην τάξη στο πλαίσιο του διδακτικού δώρου για την Ν. Γλώσσα (στις 9/02/2015) με την αρωγή ενός προτζέκτορα, συνδεδεμένου με έναν ηλεκτρονικό υπολογιστή ο οποίος είχε πρόσβαση στο διαδίκτυο. Οι μαθητές την πρώτη διδακτική ώρα ενημερώθηκαν για το σενάριο και τους στόχους του, καθώς και τα τεχνολογικά εργαλεία που θα χρησιμοποιούσαν (Word, PowerPoint, Facebook, 365). Έπειτα, τους δόθηκε το [πρώτο φύλλο εργασίας](#) καθώς και μια λευκή κόλλα στην οποία μέσα σε 5' θα κατέγραφαν οτιδήποτε σχετικό με την έννοια του διαλόγου (όρος, σημασία, προϋποθέσεις κ.ά.). Στη συνέχεια, ένας εθελοντής μαθητής ανέλαβε να συγκεντρώσει όλες τις σκέψεις των συμμαθητών του και να τις στείλει στον διδάσκοντα, ο οποίος θα προετοιμάζε και το συννεφόλεξο. Στο υπόλοιπο της πρώτης ώρας γύρω από πέντε υπεύθυνους των παρουσιάσεων που θα ήταν το τελικό παραδοτέο της κάθε ομάδας οργανώθηκαν οι υπόλοιποι μαθητές του τμήματος, συγκροτώντας πέντε ομάδες (τέσσερις πενταμελείς και μια εξαμελής). Τέλος, βρήκαν όνομα για τις ομάδες τους (chatroom, λέξεις,

πινγουινολόγοι, ρητοροδιδάσκαλοι και φουντούκια). Την επόμενη διδακτική ώρα, έχοντας υλοποιήσει ήδη την πρώτη δραστηριότητα του φύλλου εργασίας πέρασαν στην καθοδηγούμενη με ερωτήματα επεξεργασία των κειμένων που βρίσκονταν στην [παρουσίαση](#). Παράλληλα, δόθηκε σε κάθε μαθητή και μια κόλλα αναφοράς στην οποία επώνυμα θα κατέγραφε σημειώσεις σχετικές με τον διάλογο που θα προέκυπταν μέσα από τη συζήτηση που θα ακολουθούσε με αφορμή την επεξεργασία των κειμένων αυτών (μονοτροπικών και πολυτροπικών). Επισημάνθηκε στους μαθητές ότι με τις σημειώσεις τους αυτές θα βοηθούσαν τον υπεύθυνο της παρουσίασης να δομήσει την παρουσίαση της ομάδας τους. Στο τέλος του σεναρίου, ο υπεύθυνος της παρουσίασης θα παρέδιδε στον διδάσκοντα τις σημειώσεις του κάθε μέλους της ομάδας του ώστε να αξιολογηθεί η συνεισφορά του κάθε μαθητή στις επιμέρους δραστηριότητες. Το υπόλοιπο της δεύτερης διδακτικής ώρας διατέθηκε για την επεξεργασία του μαθητικού διαλόγου που αφορούσε μια συζήτηση στο δεκαπενταμελές συμβούλιο του σχολείου και τον τρόπο που έγινε. Οι μαθητές συζήτησαν με αφορμή τον μαθητικό διάλογο κυρίως τις προϋποθέσεις του διαλόγου και τα προβλήματα που επιφέρει η καταστρατήγησή τους (π.χ. ελευθερία έκφρασης, σεβασμός της άποψης του άλλου, χρήση επιχειρημάτων κ.ά.). Η διαδικασία αυτή συνεχίστηκε τις δύο επόμενες διδακτικές ώρες του σεναρίου. Αξιοποιήθηκε μια ώρα από το πρόγραμμα για τη διδασκαλία της Ν. Λογοτεχνίας (στις 13/02/2015), χωρίς μεταβολή στο πρόγραμμα για τον λόγο ότι ο ίδιος εκπαιδευτικός δίδασκε και τα δύο μαθήματα. Κατά τη διάρκεια της ώρας αυτής οι μαθητές μέσω της [παρουσίασης](#) του διδάσκοντα και τις ερωτήσεις του ανέλυσαν αρχικά το συννεφόμελο που δημιούργησαν οι ίδιοι με την ιδεοθύελλα που εφαρμόστηκε κατά το προηγούμενο δίωρο και στη συνέχεια επεξεργάστηκαν ένα ακόμα μονοτροπικό κείμενο (μια επιστολή για τον μαθητικό διάλογο στο δεκαπενταμελές του σχολείου), την έννοια του διαλόγου καθώς και τα παραγωγικά και τα εξωγωγικά στοιχεία από την Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα, τη λειτουργία εννοιολογικών χαρτών και σχεδιαγραμμάτων για τον διάλογο (βλ. τεκμήρια).

Εικόνα 1: Σχηματική παρουσίαση των αποτελεσμάτων της ιδεοθύελλας των μαθητών για την έννοια του Διαλόγου (συννεφέλεξο)

Την επόμενη διδακτική ώρα (στις 25/02/2015) συζητήθηκαν διεξοδικά στην τάξη μέσω της [παρουσίασης](#) του διδάσκοντα εικόνες και βίντεο με θέματα συναφή με τον διάλογο και οι μαθητές ολοκλήρωσαν τις σημειώσεις που κράτησαν, τις οποίες έδωσαν στον υπεύθυνο της ομάδας τους για την ηλεκτρονική τους παρουσίαση με PowerPoint, ο οποίος θα την προετοιμάζε ακολουθώντας τις οδηγίες του φύλλου εργασίας.

2^η φάση του σεναρίου (η κάθε ομάδα): συλλογή υλικού από λογοτεχνικά, θεατρικά και διαδικτυακά κείμενα για τα γλωσσικά χαρακτηριστικά του διαλόγου (μια διδακτική ώρα στην αίθουσα υπολογιστών): Καθώς οι υπεύθυνοι των παρουσιάσεων

ασχολούνται με την προετοιμασία της παρουσίασης της ομάδας τους, τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας στην αίθουσα των υπολογιστών υλοποιούν το [δύετρο φύλλο εργασίας](#), το οποίο ο διδάσκων έχει ανεβάσει στο 365. Δύο ομάδες μελέτησαν το αφηγηματικό κείμενο του Κώστα Δεσποινιάδη, δύο άλλες ομάδες μελέτησαν κάποιες σελίδες θεατρικού διαλόγου από τις Τρεις Αδελφές του Α. Τσέχοφ και η μεγαλύτερη ομάδα (των 6 ατόμων) ασχολήθηκε με διαδικτυακά διαλογικά κείμενα στο facebook. Ο σκοπός των ομάδων ήταν να μελετήσουν και να εντοπίσουν τα γλωσσικά χαρακτηριστικά του λογοτεχνικού – αφηγηματικού, θεατρικού και διαδικτυακού διαλόγου φτιάχνοντας έναν πίνακα με τα κριτήρια που προσδιορίζονται στο φύλλο εργασίας (βλ. τεκμήρια). Στο τέλος της εργασίας τους οι ομάδες θα έστελναν στην ηλεκτρονική αλληλογραφία του διδάσκοντα τα στοιχεία που συνέλεξαν ώστε να φτιάξει έναν συγκριτικό πίνακα για τα γλωσσικά χαρακτηριστικά του διαλόγου, τον οποίο θα ενσωμάτωναν στην παρουσίασή τους.

Χαρακτηριστικά	Αφηγηματικός διάλογος	Θεατρικός διάλογος	Διαδικτυακός διάλογος
Περιγραφή	απόδοξη αφήγηση, χρήση συμβόλων λόγου, χρήση μεταφορών και εκθέσεων επίθεσης	θέμα/θέμα – κάθαρση ή επίθεση ανάλογα με τη περίπτωση και τον κριτικό/κρίτη, έντονη περιγραφή του κειμένου (π.χ. ελεύθερος, όχι μόνιμη παρεκκλίση (π.χ. γλαυκί) των παιδιών) πολλά χρήματα (μπέλι, μαύρο, λευκό) παραπομπές (π.χ. η περιγραφή της σκέψης του συγγραφέα της Μαρσέλ) περιγραφή καταστάσεων μέσα από τις αναμνήσεις των χαρακτήρων έντονα συναισθήματα χρήση επίθετων και επιρρημάτων οπότε/επειδή, αλλά/αλλάχι	διάλογος που πραγματοποιείται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης
Γλώσσα	γλωσσά ανεπίσημη με χρήση κοινοτομών λέξεων και επίθετων	επίθετος λόγος και επίθετος – περιγραφικός γίνεται χρήση επίθετων λόγου, αμοιότητα θεατρικής γλώσσας (ποικιλία λεξιλογίου, ομοιοφωνία) λαϊκά/γλωσσικά πρότυπα στοιχεία για την εξανάλυση συνόλου του έργου. Π.χ γλώσσ.	Έντονη προφορικότητα, χρήση ομιλογραφικών, χρήση διαπολιτισμικών αμοιβετών, αποστολή απευθείας κριτικής χρήση επίθετων λόγου και αποστολή επίθετου
Στοιχεία σε παραθέσεις	-	πρόκλητα στοιχεία για την εξανάλυση συνόλου του έργου. Π.χ γλώσσ.	Αφήματα επίθετων, προσθέτου πληροφορίας και δεκτικές σκέψης η χρήση τους
Ξημεία ατύχη	επιτηρητική, παρακλιτική, κράματο, κριτική, αποδοτική, απόλυτη, άνω κάτω νόμος, υπερφυσική, τελείως τελεωμένη, συλλογιστική	θεατρικός, κάματο, κριτική, αποδοτική, άνω κάτω νόμος κριτική, αποδοτική και συνολικά	Έντονη χρήση θεατρικών (βλ. κριτικιστικών/α, τελείων/α, κράματων/α και εφευρετών/α) οφέτων/α, των παρατηρήσεων/α ομιλογραφικών
Παραπομπές παραγλώσσια ή στοιχεία	ένας/α κάματο, οφείλει, κέρωση, κέρωση, ερώτηση	Παραπομπές σε άλλους κείμενα, κριτική, κέρωση, κέρωση, κέρωση, κέρωση, κέρωση	Απόλυτη έλλοψη κριτικιστικών/α και άλλων στοιχείων όπως άνω κάτω νόμος, κέρωση, κ.τ.λ.
	ένας/α κάματο, οφείλει, κέρωση, κέρωση, ερώτηση	Παραπομπές σε άλλους κείμενα, κριτική, κέρωση, κέρωση, κέρωση, κέρωση, κέρωση	Μόνο από τη θεατρική, το κριτικό και γενικότερα τη παραπομπή/α στα στοιχεία οφείλει/α η έντονη του ομιλογραφικών και πιθανόν κέρωση, που είναι κέρωση ο πλάτης στον βέλτη

Εικόνα 2: Συγκριτικός πίνακας των ομάδων για τα γλωσσικά χαρακτηριστικά του διαλόγου

Παράλληλα, από την κάθε ομάδα ορίστηκε ένα μέλος για τον προσδιορισμό των κριτηρίων μιας αποτελεσματικής παρουσίασης. Τα μέλη των ομάδων συνεργάστηκαν μεταξύ τους και στο τέλος της διδακτικής ώρας παρέδωσαν στον διδάσκοντα τα κριτήρια στα οποία είχαν καταλήξει ώστε να κατασκευάσει τη ρουμπρίκα αξιολόγησης των ομαδικών παρουσιάσεων.

ΚΑΙΜΑΚΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΔΙΑΛΟΓΟ
 Στους τριμείς 1-10 σημειώστε ΕΝΑ ✓ στην κατάλληλότερη για σας απάντηση σε κάθε στήλη
 (1=Ελλιπής, 2=Μέτρια, 3=Ικανοποιητική, 4=Άρτια)

ΟΜΑΔΑ 3: ΠΗΝΓΟΥΙΝΟΛΟΓΟΙ

	1	2	3	4
1. Ευχέρεια λόγου για την υποστήριξη της εργασίας			✓	
2. Μετάδοση των πληροφοριών στο κοινό				✓
3. Επικοινωνία με το κοινό – αλληλεπίδραση		✓		
4. Συσχέτιση εικόνας και κειμένου				✓
5. Δημιουργία του ενδιαφέροντος – ζωντάνια			✓	
6. Αξιοποίηση βασικών πληροφοριών για το θέμα				✓
7. Τήρηση των χρονικών ορίων – συντομία				✓
8. Χρήση των κατάλληλων χρωμάτων, κουκίδων κ.ά.		✓		
9. Ποσότητα πληροφοριών στις διαφάνειες			✓	
10. Πολυτροπικότητα				✓

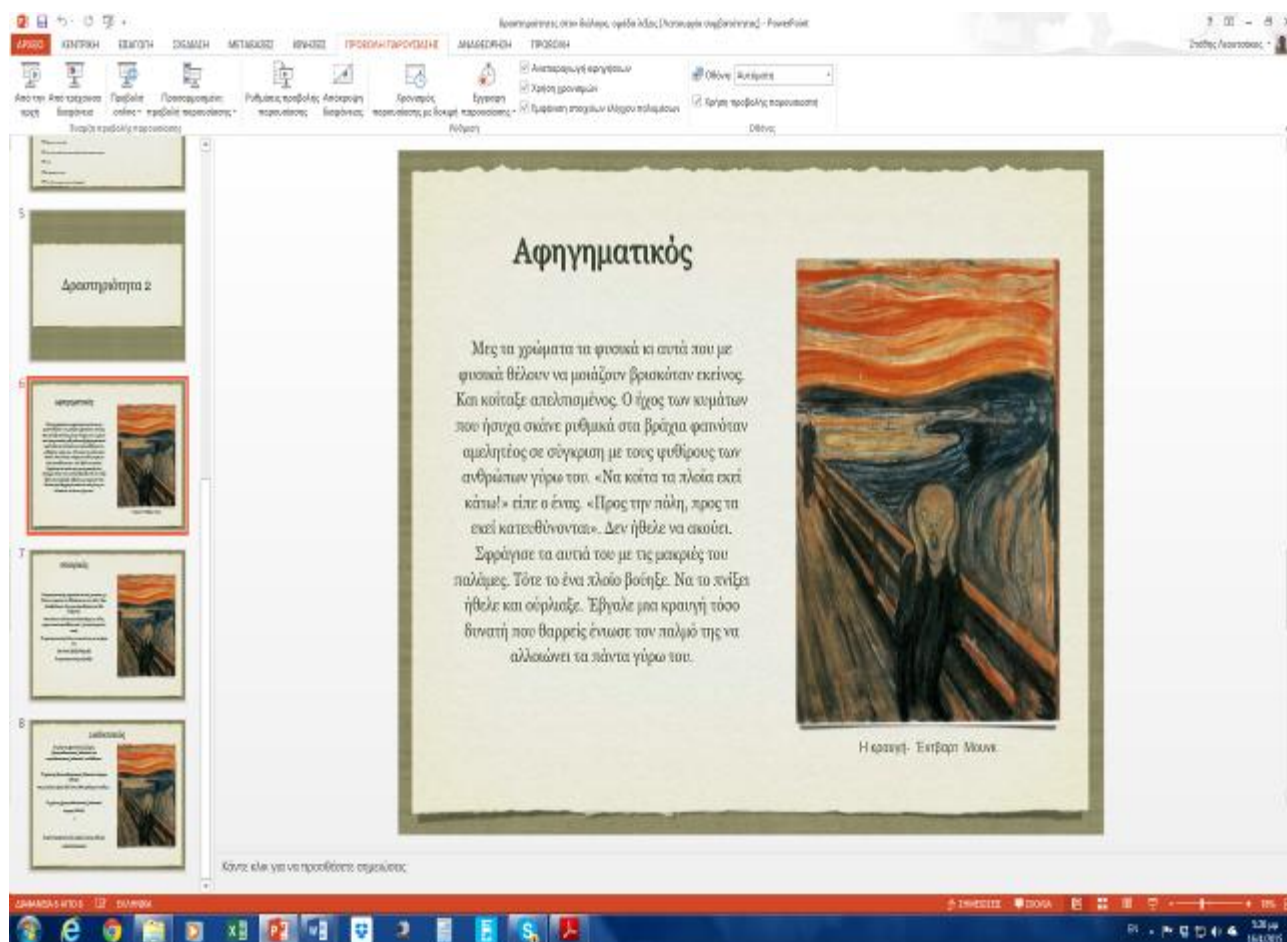
ΟΜΑΔΑ 5: ΦΟΥΝΤΟΥΚΙΑ.COM

	1	2	3	4
1. Ευχέρεια λόγου για την υποστήριξη της εργασίας		✓		
2. Μετάδοση των πληροφοριών στο κοινό	✓	✓		
3. Επικοινωνία με το κοινό – αλληλεπίδραση		✓		
4. Συσχέτιση εικόνας και κειμένου				✓
5. Δημιουργία του ενδιαφέροντος – ζωντάνια			✓	
6. Αξιοποίηση βασικών πληροφοριών για το θέμα				✓
7. Τήρηση των χρονικών ορίων – συντομία			✓	
8. Χρήση των κατάλληλων χρωμάτων, κουκίδων κ.ά.		✓		
9. Ποσότητα πληροφοριών στις διαφάνειες			✓	
10. Πολυτροπικότητα				✓

Εικόνα 3: Η ρουμπρίκα αξιολόγησης των παρουσιάσεων των ομάδων, συμπληρωμένη από μαθητή

3^η φάση του σεναρίου (η κάθε ομάδα): παραγωγή διαλόγων με βάση λογοτεχνικό κείμενο και εικόνα της επιλογής των ομάδων (μια διδακτική ώρα στην αίθουσα υπολογιστών): Οι μαθητές την επόμενη διδακτική ώρα (στις 25/02/2015) στην αίθουσα των υπολογιστών υλοποίησαν το [τρίτο φύλλο εργασίας](#). Ζητήθηκε από τις ομάδες με βάση τις γνώσεις που είχαν αποκτήσει για τα είδη του διαλόγου και τα γλωσσικά τους χαρακτηριστικά να δημιουργήσουν δικούς τους διαλόγους που θα βασίζονταν αφενός σε ένα λογοτεχνικό απόσπασμα που τους δόθηκε και αφετέρου σε μια εικόνα της επιλογής τους από το διαδίκτυο (βλ. τεκμήρια).

Εικόνα 4: Παράδειγμα αφηγηματικού διαλόγου με βάση την εικόνα της επιλογής μιας ομάδας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

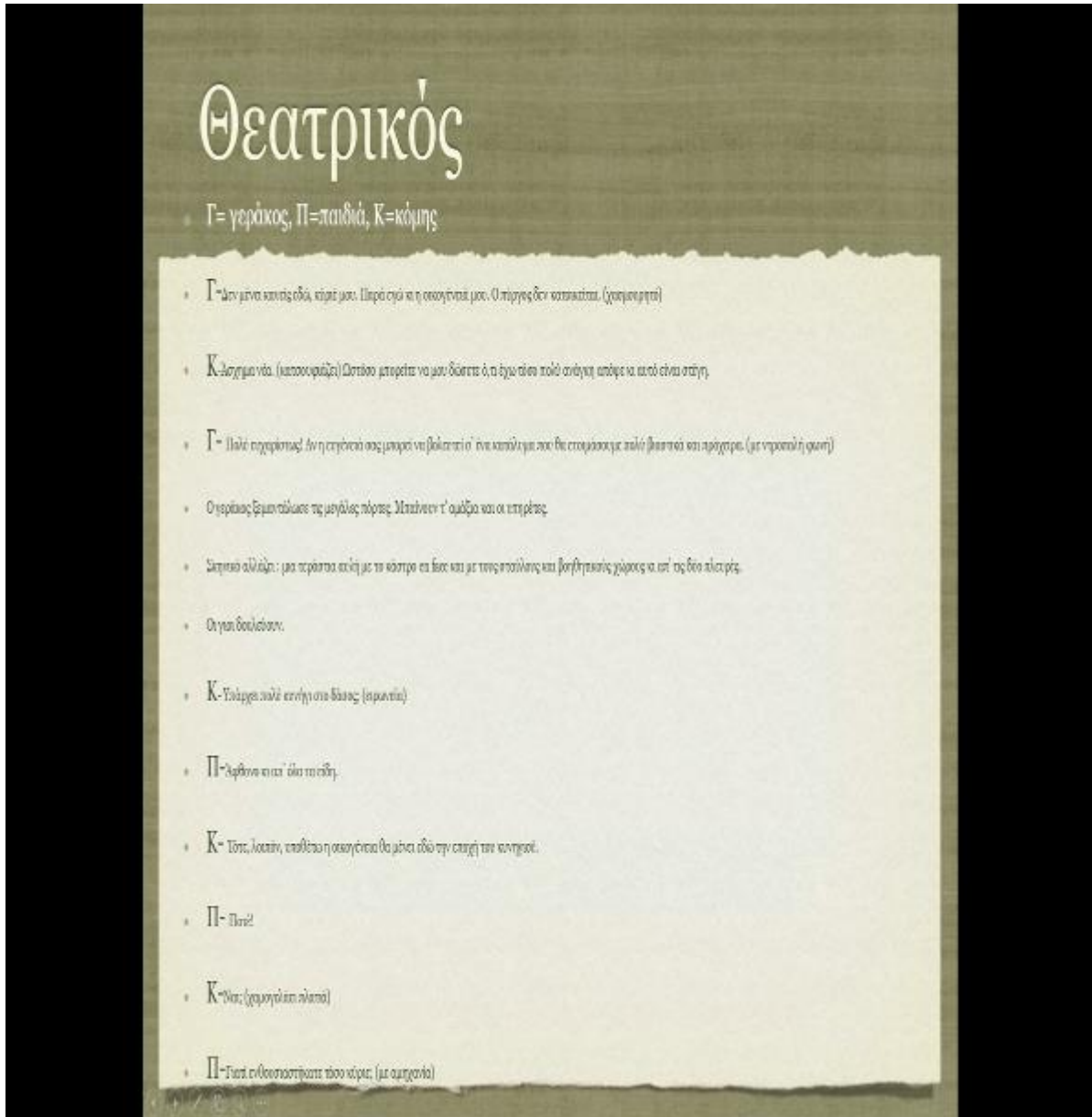

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

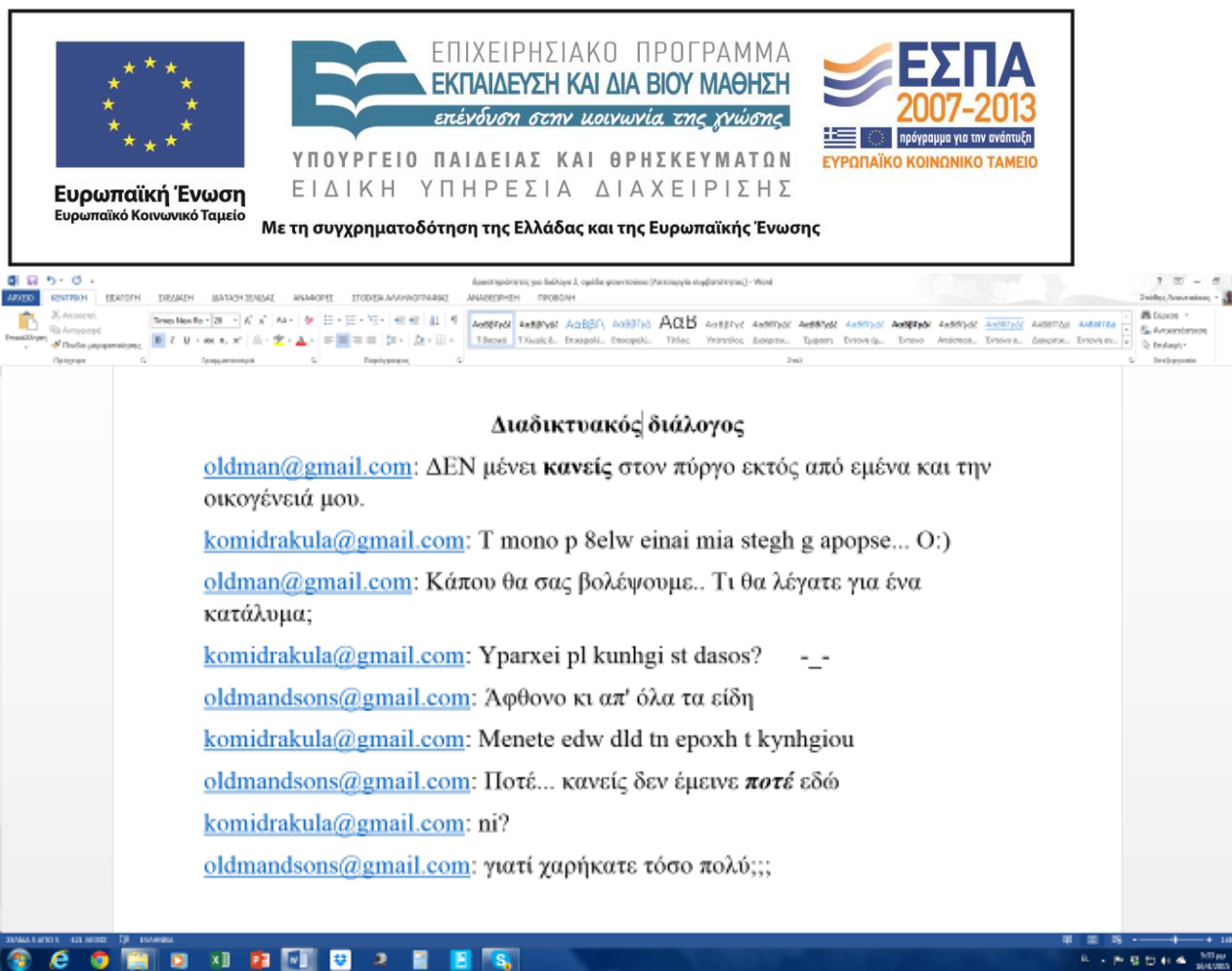
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Εικόνα 5: Παράδειγμα θεατρικού διαλόγου από μια ομάδα με βάση το λογοτεχνικό απόσπασμα του φύλλου εργασίας

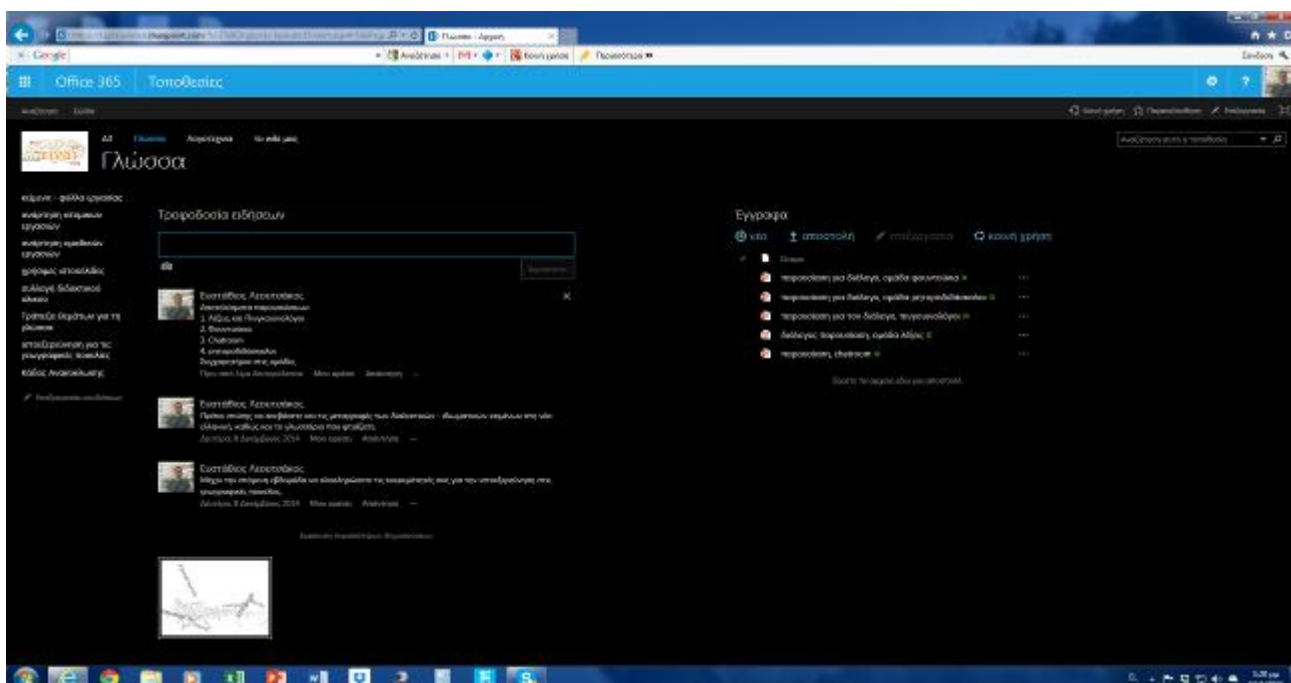

Εικόνα 6: Παράδειγμα διαδικτυακού διαλόγου από μια ομάδα με βάση το λογοτεχνικό απόσπασμα του φύλλου εργασίας

4^η φάση του σεναρίου: παρουσιάσεις στην ολομέλεια και αξιολόγησή τους – ανάρτηση στο 365 (2 διδακτικές ώρες στην τάξη με προτζέκτορα) – συμπεράσματα: Στις 4/03/2015 ξεκίνησαν οι παρουσιάσεις των ομάδων (βλ. τεκμήρια). Η κάθε ομάδα είχε στη διάθεσή της περίπου 10' για να παρουσιάσει την εργασία της. Κατά τη διάρκεια της κάθε παρουσίασης οι μαθητές συμπλήρωναν ανώνυμα τη ρουμπρίκα αξιολόγησης. Μετά από την κάθε παρουσίαση γινόταν συζήτηση για τα θετικά και τα αρνητικά της. Το σενάριο συνεχίστηκε στις 11/03/2015 με την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων από την αξιολόγηση των παρουσιάσεων, οι οποίες αναρτήθηκαν στο 365, στην ιστοσελίδα της τάξης, με αξιολογική σειρά, και καταγράφηκαν στον πίνακα οι παρατηρήσεις των μαθητών για τη χρησιμότητα του σεναρίου.

Εικόνα 7: Οι παρουσιάσεις των ομάδων

Εικόνα 8: Η ανάρτηση των παρουσιάσεων και τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των μαθητών στο 365

5^η φάση: παραγωγή γραπτού λόγου (2 διδακτικές ώρες στην τάξη): Με βάση τις γνώσεις που απέκτησαν για τον διάλογο και οι οποίες ανακεφαλαιώθηκαν στην τάξη, την επόμενη εβδομάδα οι μαθητές έγραψαν μια έκθεση ενταγμένη σε επικοινωνιακό πλαίσιο σχετική με το θέμα του διαλόγου, στο πλαίσιο ενός [κριτηρίου αξιολόγησης](#).

ΣΤ. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1^η φάση του σεναρίου (όλες οι ομάδες)

1^ο φύλλο εργασίας

1^η δραστηριότητα

Καταγράψτε πρόχειρα στο τετράδιό σας μέσα σε πέντε λεπτά οτιδήποτε μπορείτε να σκεφτείτε σχετικά με τον διάλογο για να δημιουργήσουμε συλλογικά ένα [συννεφόμελο](#) σχετικό με το θέμα του διαλόγου. (τι είναι διάλογος, οι προϋποθέσεις ενός επιτυχημένου διαλόγου, η μορφωτική και η κοινωνική αξία του διαλόγου, μέρη που γίνεται διάλογος κ.ά.). Να συμπληρώσετε τις σημειώσεις σας μέσα από τις απαντήσεις των συμμαθητών σας.

2^η δραστηριότητα: προβολή κειμένων σε PPT στην τάξη

Να διαβάσετε τα σύντομα κείμενα και να αποκωδικοποιήσετε το περιεχόμενο των εικόνων που αναφέρονται στο θέμα του διαλόγου στην οθόνη του προτζέκτορα, εντοπίζοντας και καταγράφοντας στο τετράδιό σας πληροφορίες σχετικά με αυτόν (τι είναι διάλογος, το είδος του διαλόγου, τις προϋποθέσεις ενός επιτυχημένου διαλόγου, τη μορφωτική και την κοινωνική αξία του).

3^η δραστηριότητα: προβολή βίντεο σε PPT στην τάξη

Να κρατήσετε σημειώσεις παρακολουθώντας τα αντίστοιχα βίντεο, διερευνώντας τα εξής:

α. Το είδος του διαλόγου ως προς το περιεχόμενό του (π.χ. επιστημονικός, φιλοσοφικός, εκπαιδευτικός, πολιτικός, ψυχαγωγικός κ.ά.).

β. Σε ποιον χώρο πραγματοποιείται ο διάλογος (στούντιο, επίσημη εκδήλωση, φιλική συνάντηση κ.α.) και πως επηρεάζεται ο τρόπος ομιλίας των διαλεγομένων.

γ. Πώς κατανέμεται ο χρόνος ανάμεσα στους συνομιλούντες;

δ. Τα γλωσσικά χαρακτηριστικά του διαλόγου (ενεργητική ή παθητική σύνταξη, ευθύς και πλάγιος λόγος, επιτονισμός ή στίξη, προφορικά στοιχεία, παύσεις, ρηματικό πρόσωπο, ύφος, επικοινωνιακός σκοπός κ.ά.).

ε. Τα εξωγλωσσικά και τα παραγλωσσικά στοιχεία του διαλόγου.

4^η δραστηριότητα

Ο υπεύθυνος υπολογιστή της κάθε ομάδας να αξιοποιήσει τις σημειώσεις των μελών της ομάδας του με σκοπό να φτιάξει μια πολυτροπική παρουσίαση, η οποία να είναι οργανωμένη ως εξής:

Στην αρχική σελίδα της παρουσίασης θα υπάρχει ο τίτλος: **Διάλογος** και ο υπότιτλος: **μια πολυτροπική παρουσίαση της ομάδας του Α3.**

Στη δεύτερη διαφάνεια της παρουσίασης θα ενσωματώσετε το **συννεφόμελο**, το οποίο έχει αναρτηθεί στο wiki της τάξης και στο 365.

Οι επόμενες διαφάνειες που θα φτιάξετε θα έχουν με τη σειρά που καταγράφονται τους εξής **τίτλους**:

- Το περιεχόμενο του διαλόγου
- Τα είδη του διαλόγου
- Προϋποθέσεις ενός επιτυχημένου διαλόγου
- Ο χώρος του διαλόγου
- Παρατηρήσεις για τον **χρόνο** που μιλούν οι συμμετέχοντες
- **Γλωσσικά χαρακτηριστικά** του διαλόγου

- **Εξωγλωσσικά στοιχεία** του διαλόγου
- Ο **ρόλος των εξωγλωσσικών στοιχείων** στην επικοινωνία
- **Παραγλωσσικά στοιχεία** του διαλόγου
- Ο **ρόλος των παραγλωσσικών στοιχείων** στην επικοινωνία
- Η **μορφωτική αξία** του διαλόγου
- Η **κοινωνική αξία** του διαλόγου
- Στην τελευταία διαφάνεια της παρουσίασής σας θα συμπεριλάβετε: το **όνομα των μελών της ομάδας σας, το μάθημα (Ν. Γλώσσα) και τον καθηγητή σας.**

Μπορείτε να προσθέσετε, αν θέλετε στην παρουσίασή σας εικόνες, σχήματα, βίντεο ή μουσική κάνοντας της πιο πλούσια και ενδιαφέρουσα. Το υλικό που μελετήσατε στην τάξη υπάρχει και διαθέσιμο στο wiki και στο 365.

Είναι καλό να δώσετε προσοχή στα παρακάτω χαρακτηριστικά, πριν δημιουργήσετε τις παρουσιάσεις σας.

- Η παρουσίαση είναι γραπτό κείμενο, αλλά υποστηρίζεται και από τον προφορικό λόγο.
- Δε διαβάζουμε την παρουσίαση. Τη συμπληρώνουμε με τον προφορικό μας λόγο.
- Η παρουσίαση έχει περισσότερο τη μορφή τίτλων και στηρίζεται κυρίως στα ουσιαστικά και όχι στο ρήμα.
- Φροντίζουμε να μην υπάρχει μεγάλος όγκος πληροφορίας σε κάθε διαφάνεια.
- Επιλέγουμε τον κατάλληλο συνδυασμό χρωμάτων, το κατάλληλο πλαίσιο κειμένου και μέγεθος γραμματοσειράς, προκειμένου να είναι περισσότερο εύληπτη η πληροφορία.

2^η φάση του σεναρίου (η κάθε ομάδα)

2^ο φύλλο εργασίας

Ο σκοπός της δραστηριότητας αυτής είναι στο τέλος της διερεύνησής σας οι υπεύθυνοι του υπολογιστή να συμπληρώσουν έναν πίνακα, αξιοποιώντας τις σημειώσεις των μελών της ομάδας τους, στον οποίο θα καταγράφονται επιγραμματικά τα συμπεράσματά σχετικά με τα κριτήρια με βάση τα οποία κρατήσατε τις σημειώσεις σας.

Ο τελικός πίνακας, που θα προκύψει από τη σύνθεση όλων των πινάκων που θα φτιάξετε, θα τοποθετηθεί σε μια διαφάνεια στη συνολική παρουσίασή σας.

1^η δραστηριότητα

1^η και 2^η ομάδα

Να διαβάσετε το αφηγηματικό έργο του **Κώστα Δεσποινιάδη, το σπουργίτι** στην ιστοσελίδα <https://bonsaistoriesflashfiction.wordpress.com/2015/01/30/kostas-despoiniadis-to-spourgiti/> και να κρατήσετε σημειώσεις για:

- το περιβάλλον επικοινωνίας (πολυτροπικό, μονοτροπικό),
- την περιγραφή (τους χαρακτήρες και την πλοκή),
- τα σημεία στίξης,
- τη γλώσσα (επίσημη, ανεπίσημη κ.ά.),
- τα παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία.

3^η και 4^η ομάδα

Ανοίξτε τη σελίδα

<http://www.scribd.com/doc/8942540/%CE%9F%CE%B9-%CF%84%CF%81%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CE%B1%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%86%CE%AD%CF%82>

και διαβάστε τις **τρεις πρώτες σελίδες** του θεατρικού έργου **Οι τρεις αδελφές** (Α. Τσέχοφ). Να κρατήσετε σημειώσεις για:

- το περιβάλλον επικοινωνίας (πολυτροπικό, μονοτροπικό),
- την περιγραφή
- τη γλώσσα (τη χρήση ευθέος/ πλαγίου λόγου κ.ά.),
- τον ρόλο των στοιχείων που περιλαμβάνονται στις παρενθέσεις,
- τα σημεία στίξης,
- τα παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία.

5^η ομάδα

Να μελετήσετε διαλογικά αποσπάσματα από τους λογαριασμούς σας στο facebook και να κρατήσετε σημειώσεις για:

- το περιβάλλον επικοινωνίας (πολυτροπικό, μονοτροπικό),
- την περιγραφή,
- τις γλωσσικές επιλογές,
- τα σημεία στίξης,
- τα παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία.

2^η δραστηριότητα

Να αποφασίσετε σε συνεργασία με τους εκπροσώπους από τις άλλες ομάδες για τα κριτήρια που θεωρείτε ότι πρέπει να έχει μια πετυχημένη παρουσίαση. Να καταγράψετε τις παρατηρήσεις σας και να τις επιδώσετε στον καθηγητή σας ώστε να δημιουργήσει μια κλίμακα (ρούμπρικα) αξιολόγησης των παρουσιάσεων, την οποία θα χρησιμοποιήσετε για να αξιολογήσετε τις παρουσιάσεις όλων των ομάδων. Οι παρουσιάσεις σας θα βαθμολογηθούν από τους συμμαθητές σας και θα αναρτηθούν στο 365 με αξιολογική σειρά.

3^η φάση του σεναρίου (όλες οι ομάδες)

3^ο φύλλο εργασίας

1^η δραστηριότητα

Να ξαναγράψετε σε ηλεκτρονική μορφή το απόσπασμα που σας δίνεται σε τρεις εκδοχές (αφηγηματικός, θεατρικός και διαδικτυακός διάλογος) φροντίζοντας η μορφή τους να είναι σύμφωνη με τα χαρακτηριστικά που ήδη μελετήσατε και να το αναρτήσετε στο 365 ή να το στείλετε στην ηλεκτρονική αλληλογραφία του καθηγητή σας.

....Δε μένει κανείς εδώ, κύριέ μου είπε ο γεροντάκος νυσταγμένα, παρά εγώ κι η οικογένειά μου. Ο πύργος δεν κατοικείται. Άσχημα νέα είπε ο κόμης κατσουφιασμένος ωστόσο μπορείτε να μου δώσετε ό,τι έχω τόσο πολύ ανάγκη απόψε κι αυτό είναι στέγη. Πολύ ευχαρίστως είπε ο ανθρωπάκος ντροπαλά αν η ευγένειά σας μπορεί να βολευτεί σ' ένα κατάλυμα που θα ετοιμάσουμε πολύ βιαστικά και πρόχειρα. Ο γεράκος ξεμαντάλωσε τις μεγάλες πόρτες για να μπουν τ' αμάξια κι οι υπηρέτες μου. Βρεθήκαμε σε μια τεράστια αυλή με το κάστρο en face και με στάβλους και βοηθητικούς χώρους κι απ' τις δύο πλευρές. Οι γιοί του γεράκου μάλιστα δούλευαν σαν εργάτες. Υπάρχει πολύ κυνήγι στο δάσος; ρώτησα με ελαφρώς ειρωνικό υφάκι. Άφθονο κι απ' όλα τα είδη μου αποκρίθηκαν. Τότε λοιπόν υποθέτω η οικογένεια θα μένει εδώ την εποχή του κυνηγιού. Ποτέ αποκρίθηκαν. Κανείς από την οικογένεια δεν έμεινε ποτέ εδώ. Ναι; ρώτησα με ένα πλατύ χαμόγελο. Γιατί ενθουσιαστήκατε τόσο κύριε με ρώτησαν αμήχανα.

2^η δραστηριότητα

Η κάθε ομάδα να βρει μια εικόνα από το διαδίκτυο και με βάση αυτή να δημιουργήσει τον δικό της σύντομο διάλογο, με τρεις εκδοχές: αφηγηματικό, θεατρικό και διαδικτυακό.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Οι μαθητές θα μπορούσαν να δραματοποιήσουν θεατρικούς διαλόγους που έχουν συντάξει και να κάνουν έναν θεατρικό διαγωνισμό στο πλαίσιο της τάξης τους.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το σενάριο κρίθηκε από τους μαθητές στο σύνολό του ως ένα ενδιαφέρον και πετυχημένο σενάριο, το οποίο τους κινητοποίησε ώστε να διερευνήσουν με πρωτότυπο τρόπο ένα στερεότυπο θέμα, το θέμα του διαλόγου. Μέσα από αυτό οι μαθητές δεν έμαθαν μόνο πληροφορίες σχετικές με τις προϋποθέσεις ενός αποτελεσματικού διαλόγου και τη σημασία του, αλλά αφομοίωσαν και τον τρόπο που δομούνται ένας αφηγηματικός, θεατρικός και διαδικτυακός διάλογος καθώς και τα γλωσσικά τους χαρακτηριστικά. Όπως φαίνεται και από τα τεκμήρια του σεναρίου, οι μαθητές έφτιαξαν εξαιρετικά δικά τους διαλογικά κείμενα και ανταποκρίθηκαν αποτελεσματικά στην παραγωγή γραπτού λόγου, χωρίς να διδαχθούν τις πληροφορίες για τον διάλογο με τον παραδοσιακό τρόπο. Βεβαίως, υπήρξαν και οι εξαιρέσεις. Μια ομάδα δεν ανταποκρίθηκε καθόλου στις δραστηριότητες της παραγωγής των διαλογικών κειμένων και μια άλλη ανταποκρίθηκε, αλλά ελλιπώς. Επιπλέον, οι παρουσιάσεις των ομάδων ήταν σε γενικές γραμμές αρκετά καλές και ως προς τη μορφή αλλά και ως προς την ανακοίνωσή τους στην τάξη. Ξεχώρισαν, ωστόσο, δύο από αυτές που κρίθηκαν από τους ίδιους τους μαθητές μέσω της ρουμπρίκας αξιολόγησης που συμπλήρωσαν ως πολύ καλές, ενώ οι υπόλοιπες θεωρήθηκαν μέτριες.

Πιστικές υποχρεώσεις για την ολοκλήρωση της ύλης δεν επέτρεψαν να διευρύνουμε το σενάριο αυτό με δραματοποιήσεις των μαθητικών διαλόγων. Επίσης, παρατηρήθηκαν και κάποιες δυσκολίες συνεννόησης μεταξύ των ομάδων που διευθετήθηκαν με παρέμβαση του διδάσκοντα. Αξιοσημείωτη διαπίστωση είναι ότι μαθητές που ανταποκρίνονται πολύ καλά σε άμεσες και δασκαλοκεντρικού τύπου

διδασκαλίες δυσκολεύτηκαν στη συνεργασία και στην υλοποίηση του σεναρίου, ενώ άλλοι μαθητές με μειωμένη προσοχή και μαθησιακές δυσκολίες στην παραδοσιακή διδασκαλία ανταποκρίθηκαν με ενθουσιασμό στον σχεδιασμό των δραστηριοτήτων που τους ανατέθηκαν.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Asselin, M. & Moayeri, M. 2011. *The Participatory Classroom: Web 2.0 in the classroom. Literacy Learning in the Middle Years*, 19 (2), I-VII.

Δεσποινιάδης, Κ. 2010. *Νύχτες που μύριζαν θάνατο (απόσπασμα: Το σπουργίτι)*. Θεσσαλονίκη: Πανοπτικόν.
<https://bonsaistoriesflashfiction.wordpress.com/2015/01/30/kostas-despoiniadis-to-spourgiti/> (02.02.2015)

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. *Περιγραφή και μικρή αγγελία: Η μικρή αγγελία ως κειμενικό είδος και η περιγραφή ως μέρος της μικρής αγγελίας*. Διδακτικό σενάριο για τη Νεοελληνική Γλώσσα (Α΄ Λυκείου) στο πλαίσιο της Πράξης «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση». Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Κουτσογιάννης, Δ. 2010. Θεωρητικό πλαίσιο της γλωσσικής διδασκαλίας και αξιοποίηση των ΤΠΕ, *Στο Επιμορφωτικό υλικό για την εκπαίδευση των επιμορφωτών στα Πανεπιστημιακά Κέντρα Επιμόρφωσης*, τεύχος 3: κλάδος ΠΕ02, Β΄ έκδοση (σελ.76). Πάτρα: ΕΑΙΤΥ.

Κουτσογιάννης, Δ. 1998. *Περιθώρια δημιουργικής αξιοποίησης των ηλεκτρονικών υπολογιστών στη διδασκαλία του γραπτού λόγου: έρευνα σε μαθητές Α΄ Γυμνασίου*.

Διδακτορική διατριβή, Τομέας Γλωσσολογίας, Τμήματος Φιλολογίας. Α.Π.Θ., Θεσσαλονίκη.

Μαριδάκη – Κασσωτάκη, Αικ. 2011. *Παιδαγωγική ψυχολογία*. Αθήνα: Διάδραση.

Ματσαγγούρας, Η. 2004. *Θεωρία και πράξη της διδασκαλίας. Τόμος Β΄: Στρατηγικές διδασκαλίας*. Αθήνα: Gutenberg, , 2004.

Milton, M. 2013. Digital Literacy and Digital Pedagogies for teaching literacy: Pre-service teaching's experience on teaching rounds. *Journal of Literacy and Technology*, 14 (1), 72-97.

Μιχάλης, Α. 2007. Ο ηλεκτρονικός υπολογιστής στην υπηρεσία της γλωσσικής εκπαίδευσης: σύγχρονες τάσεις και προκλήσεις. Στο Αυγερινός, Ε., Κόκκινος Γ., Παπαντωνάκης Γ., Σοφός Α. (επιμ.). *Νέες Τεχνολογίες και Επιστήμες της Αγωγής*. Αθήνα: Μεταίχιμο.

Ν. Π. Σ. 2011. [Νέο] Πρόγραμμα Σπουδών Νέας Ελληνικής Γλώσσας Α΄ Λυκείου, *Εφημερίς της Κυβερνήσεως (Τεύχος Δεύτερο)*, αρ. φύλλου 1562 (27 Ιουνίου 2011) 2011, 21059.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Το κριτήριο αξιολόγησης που έγραψαν οι μαθητές στο τέλος του σεναρίου ήταν το εξής:

Κείμενο

Προϋποθέσεις ενός αποτελεσματικού διαλόγου

Ο Νεοέλληνας είναι συζητητικός. Έχει την τάση να εκφράζεται και προπαντός να σχολιάζει, να ρωτά για τα κάθε λογής γεγονότα και μορφής συμβαίνοντα. Η τάση του αυτή καθεαυτή δεν είναι καθόλου κακή. Τουναντίον δείχνει την κοινωνικότητα του, τα ενδιαφέροντα του για ζητήματα και προβλήματα της ατομικής και συνολικής **προκοπής**. Ωστόσο παρά τις τάσεις του αυτές σκοντάφτει στη συζήτηση, στο διάλογο. Αποδειχνεται πως δεν ξέρει να συζητεί και τούτο, γιατί δεν **τηρεί** ή αγνοεί τις προϋποθέσεις του σωστού και καρποφόρου διαλόγου. Κι όταν απλώς τις γνωρίζει ή τις υποθέτει, υποκύπτει στις αδυναμίες του και στα **ελαττώματα** του και δεν καταλήγει σε συμπέρασμα, δε συζητεί, δε διαλέγεται, παρά νομίζει ότι συζητεί ή πως διαλέγεται, ενώ ουσιαστικά μονολογεί.

Για να γίνεται **όμως** καρποφόρος ο διάλογος πρέπει να τηρούνται κατά την εξέλιξη του, την πορεία του, από τους συζητούντες ορισμένες προϋποθέσεις, που χωρίς την τήρηση βέβαια αυτών των βασικών προϋποθέσεων δεν μπορούμε να **φτάσουμε** σε καρποφόρο αποτέλεσμα.

Μια βασική προϋπόθεση, για την καλή πορεία και την πετυχημένη έκβαση μιας συζήτησης, ενός διαλόγου, είναι η αυτοπειθαρχία των συζητούντων, κάτι για το οποίο δυστυχώς δεν μπορούμε να περηφανευόμαστε. Την έλλειψη αυτοπειθαρχίας μας την αποδίδαμε συνήθως δικαιολογώντας τον εαυτό μας στο μεσογειακό μας κλίμα. Ωστόσο με κανένα λόγο δε φταίει το ήρεμο, ήπιο, γλυκό, θαλπερό κλίμα μας με τον πάντα ξάστερο και γαλάζιο ουρανό μας, παρά φταίει η έλλειψη σε επάρκεια

διαπαιδαγώγησής μας. Αφηνόμαστε στις στιγμιαίες αφιθυμικές καταστάσεις, απόδειξη πως μας λείπει ο έλεγχος του εαυτού μας.

Η υπομονή **επίσης** είναι μια σπουδαία αρετή. «Μας την έπεμψε ο θεός» μας λέγει ο εθνικός ποιητής μας, ο Σολωμός. Δυστυχώς δε διακρινόμαστε γι' αυτή τη σπουδαία αρετή που μπορεί να προωθήσει και να εξελίξει το διάλογο προς καρποφόρο και παραγωγικό αποτέλεσμα. Ο Νεοέλληνας κατά κανόνα μπαίνει μέσα στη συζήτηση προτού να τελειώσει εκείνος που μιλά, τον κύκλο των σκέψεων του. Διακόπτουμε απότομα τη συζήτηση χωρίς να λαβαίνουμε υπόψη μας καθόλου τον ειρμό των λόγων του. Διακόπτουμε για να αντικρούσουμε κάτι που δεν έχει ακόμη εκφράσει ο συζητητής μας. Κάτι, όπου αυτός ο οποίος **απότομα** παρεμβαίνει νόμισε ότι θα έλεγε αυτό που σκέφθηκε αυτός. Και εδώ είναι το περίεργο, που θέλουμε να εκφράσουμε στο συνομιλητή μας έννοιες, απόψεις και σκέψεις που αυτός δεν έκανε ούτε πρόκειται να πει, να εκφράσει, μιας και δεν τις σκέφθηκε.

Μια άλλη προϋπόθεση της πετυχημένης συζήτησης είναι να κρατά κανένας στάση αξιοπρεπή απέναντι στη γνώμη ή στις γνώμες των άλλων. Να προσέχει στα λεγόμενα του συνδιαλεγόμενου του, να σέβεται τις απόψεις των άλλων κι ακόμη περισσότερο να τις ανέχεται. Πράγμα που δυστυχώς δεν το συναντούμε, παρά κάπως και μόνο σπάνια στο νεοελληνικό διάλογο.

(τροποποιημένο και συντομευμένο για τις ανάγκες της αξιολόγησης κείμενο του Γιάννη Ξηροτύρη).

Θέματα

A. Να γράψετε για την κάθε παράγραφο του κειμένου έναν πλαγιότιτλο που να αποδίδει το περιεχόμενό της.

20 μονάδες

Β. όμως, επίσης: να επισημάνετε τη νοηματική σχέση που δηλώνουν οι συνδεδεμένες αυτές λέξεις στο κείμενο.

10 μονάδες

Γ. προκοπής, τηρεί, ελαττώματα, φτάσουμε, απότομα: να γράψετε μια συνώνυμη για την κάθε λέξη με τη σημασία που έχει στο κείμενο.

10 μονάδες

Δ. Για τις λέξεις που βρίσκονται υπογραμμισμένες στις φράσεις που ακολουθούν να γράψετε αν χρησιμοποιούνται **δηλωτικά ή συνυποδηλωτικά**.

1. «πάντα ξάστερο και γαλάζιο ουρανό μας»
2. «δεν φταίει ο ήρεμο, ήπιο, γλυκό, θαλπερό κλίμα»
3. «τον κύκλο των σκέψεών του»
4. «μεσογειακό μας κλίμα»
5. «σκοντάφτει στη συζήτηση, στο διάλογο»

10 μονάδες

Ε. Ως πρόεδρος του συμβουλίου των μαθητών του σχολείου σας διαπιστώνετε σε μια συνεδρίαση που έγινε πρόσφατα την αδυναμία των μελών του συμβουλίου να κάνουν επικοινωνιακό διάλογο. Αποφασίζετε λοιπόν να γράψετε και να στείλετε μια επιστολή με αποδέκτες τα μέλη του μαθητικού συμβουλίου στην οποία να τονίζετε τις προϋποθέσεις στις οποίες πρέπει να βασίζεται ένας αποτελεσματικός διάλογος και στην αξία του για την προώθηση και επίλυση των προβλημάτων της σχολικής σας κοινότητας. Η επιστολή σας να μην υπερβαίνει τις 400 λέξεις.

50 μονάδες

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ**
επένδυση στην ποιότητα της γνώσης
**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ**

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

**ΕΣΠΑ
2007-2013**
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ